D • N

4/9 1954

Hr Undéns sentenser

Gång efter annan begär representanter för regeringen — i föredrag och artiklar — att kritiken av utrikesministern skall upphöra. Var och en som angriper hr Undén eller reserverar sig mot vissa av hans uttalanden göres misstänkt för ett icke alliansfritt sinnelag. Avsikten är uppenbar: det gäller att komma ifrån besvärliga frågor i inrikespolitiken genom att stämpla oppositionen som farlig för freden, genom att antyda att den egentligen är lierad med aktivister och krigshetsare. Själva grundtanken i denna propaganda är egendomlig. Att arbeta för inträde i Atlantpakten blir något betänkligt, nästan fruktansvärt — denna pakt som man ofta även på regeringshåll förklarar vara ett värn för freden — denna pakt som praktiskt taget alla socialdemokratiska partier i Västerlandet anser vara grundvalen för demokratisk utrikespolitik. Att tänka som hr Lange i Oslo eller hr Hedtoft i Köpenhamn, det är på hitsidan Kölen och Sundet något landsfarligt — samtidigt som det i alla läger talas om skandinavisk sammanhållning och nordisk gemenskap.

Det är emellertid inte vid den sidan av saken vi nu skall stanna. Vi anser, i motsats till högern och folkpartiet och alla de andra partierna, att Sverige borde gå in i Atlantpakten. Men vi anser också att kritik av utrikesministern är befogad, ja, nödvändig även från den alliansfria linjens talesmän. Den svenska utrikespolitiken har skadats och försvårats — alldeles oberoende av Atlantpaktsfrågan — genom hr Undéns uttalanden. Dels genom sådana uttalanden som tyder på andlig neutralitet eller rent av riktar spetsen mot den demokratiska allians av vilken vår säkerhet ytterst är beroende, dels genom sentensernas i andra hänseenden tvivelaktiga eller pinsamma karaktär. En repetition av de viktigare exemplen är på sin plats. Vi börjar med uttalanden av den förstnämnda typen.

3 augusti 1947.

"Vad det socialdemokratiska partiet beträffar, är redan det faktum att socialdemokratin ur allmänna synpunkter står främmande både för borgerlig storkapitalism och för kommunism tillräckligt skäl mot att låta utrikespolitiska förbindelser få sin karaktär av den ekonomiska och politiska regim som råder i andra länder."

Här sägs alltså — om orden skall ha någon förnuftig mening — att regeringspartiet och utrikesledningen är lika "främmande" för demokratierna i väster, närmast USA, som för diktaturerna i öster; tyranniet bakom järnridån skall betraktas på samma sätt som de folkstyrda regimerna.

22 mars 1950 (riksdagsdeklaration).

"En utveckling mot en välfärdsstat av svensk typ kan i längden knappast undgå att påverka även uppfattningen i länder med proletariatets diktatur, där det hittills varit en trossats att den av dessa länder eftersträvade omdaningen av samhällets ekonomiska struktur inte kan ske med bibehållande av äkta demokrati."

Alltså: Sverige håller på att genom sitt goda exempel lära tyrannerna i öster att bli demokrater.

9 dec. 1950 (sedan FN:s armé efter Kommunist-Kinas intervention lidit nederlag i Korea).

..."Nu kan det ju sägas ... att man inte under några förhållanden ... får komma in på en sådan underkastelsepolitik som förekom före det sista världskriget och att man därför under alla förhållanden måste stå emot eller slå tillbaka angrepp. Men här är det ju ett faktum att om det har skett ett militärt nederlag, kan saken inte bringas ur världen bara genom att man intar en strong hållning ... Den kan bringas ur världen kanske genom ett världskrig. Om man vill undvika detta, kan den bringas ur världen genom en uppgörelse som kanske är en ganska dålig uppgörelse, men som ändå bjuder eventuellt några moment som kunna vara av värde även för de principer och den politik som FN för. Aktionen kan slutligen upphöra utan någon uppgörelse alls ... Det innebär att Kina dominerar på Korea ...

Alltså: hr Undén uppmanar FN och demokratierna att ge upp i Korea. Hans råd blev inte följt. (Som ofta fick utrikesministern däremot en applåd i Ny Dag.)

13 jan. 1954 (i Publicistklubben).

"Man kan ha olika meningar om Sovjets verkliga motiv i den tyska frågan, men Sovjet har där ett program, som är långtifrån ointressant och som innefattar moment som kunde vara värdefulla inte minst för oss. Ryssarna säger sig acceptera fria val under förutsättning att det befriade Tyskland inte skall ingå någon militärpakt med västmakterna, och att de vill dra tillbaka sina trupper, om de andra gör det. Man kan säga sig att om Tyskland återförenas på den nämnda vägen, vore det ganska betydelsefullt för Sverige."

Alltså: rekommendation av den ryska linjen i tvisten om Tyskland, avståndstagande från Europaarmén.

6 juni 1954 (liknande formuleringar i en rad andra tal).

"Är det i fredens intresse, kan man fråga, att alla stater väljer sida och så att säga samlas i två väldiga militärläger? Är det gagneligt för freden att tack vare militäralliansema den reella politiska makten i allt högre grad koncentreras hos några världsmakter som på grund av sitt dominerande inflytande inom respektive allianser dirigerar den internationella politiken? Vi vet att Atlantpaktens stater hyser djup misstro mot och stark fruktan för Sovjetunionen och anser sin säkerhet hotad av kommunistisk expansionspolitik. Men vi kan också vara övertygade om att Sovjetunionen uppriktigt känner sig hotad av amerikansk inringningspolitik. Om det vid sidan av östblocket och Atlantpaktens stater finns utomliggande, alliansfria områden på Europas karta kan det näppeligen skada freden, tvärtom. Friktionsytorna minskas och intressena står inte så oförmedlat mot varandra."

Under betonande av det självklara, att det vore bäst med frid på jorden, uppmanar hr Undén sålunda staterna att lika litet gå till Atlantpakten som till östblocket.

Endast några få sentenser av annan typ kan här medtas:

13 april 1948 (sedan Ryssland påtvingat Finland en garantipakt).

"Själva existensen av en pakt av denna typ är emellertid ett uttryck för det faktum att en mäktig beskyddare har anmält sig. Därom må blott sägas att en beskyddare är en beskyddare."

22 april 1949 (i radio).

"Det ligger något orimligt och bakvänt i att den stora allmänheten skall fördjupa sig i funderingar om ett kommande världskrigs förlopp. Skulle Ragnarök inträffa så blir spekulationerna om vår planets framtid ändå ganska meningslösa."

Att ta ställning i utrikespolitik utan att reflektera på risken och innebörden i ett eventuellt krig är omöjligt. Hr Undén vill blott ha tystnad och följsamhet.

De brutala uttalandena i flyktingsfrågan är redan beryktade:

23 november 1946 (utlämningen av balterna till Ryssland försvaras, balterna har inte förtjänt att vara fria och bör därför godta det ryska väldet).

"Redan under mellankrigstiden rådde på många håll i världen ett starkt tvivel på dessa små nyupprättade republikers framtid. Deras läge var sådant att ingen gärna tvekade om att det återuppstigande Ryssland skulle vilja ha ett avgörande inflytande på deras politik. Den politiska mognaden hos dessa folk var inte heller särskilt markerad. De startade som bekant som mönstergilla demokratier, men de hamnade i ett fruktansvärt partiväsende, som sedan utmynnade i diktatur... Vore det inte anledning att pröva den andra politiska linjen, nämligen att acceptera Ryssland och den politiska utformning som de baltiska republikerna fått såsom anslutna till Sovjetunionens republiker?"

4 febr. 1953 (riksdagsdebatt om politiska flyktingar).

"Det har ju varit en gammal regel att politiska flyktingar, som kommer till asyllandet lastade med politiska rancuner och politiska klagomål mot det land varifrån de har nödgats fly, inte skall lufta sina klagomål i asyllandet... Vi vill inte att deras klagomål skall kastas ut bland den svenska allmänheten ... Både takt och säkerhet bjuder att de flyktingar som kommit från skilda länder inte här utvecklar politisk verksamhet kring de flyktingproblem som har motiverat deras ankomst."

Denna deklaration visade dess bättre endast ond vilja, inte beredskap att handla. Politiska flyktingar har i Sverige och andra demokratier i regel rätt till politisk verksamhet.

Anser verkligen någon demokratisk riktning inom Sverige att uttalanden som dessa — representativa för hr Undéns hela propagandaarbete som utrikesminister — är hållbara eller ägnade att gagna vår politik? Svaret är med säkerhet nej. Regeringspressen undviker att citera de värsta sakerna; blott genom denna tystnad blir det generella försvaret för hr Undén möjligt.

Mer konungsk än kungen

Svenska Dagbladets svar i "kungasaken" utmärkes på den avgörande punkten av tystnadens vältalighet. Tidningen vill inte, under förutsättning att uppgifterna om 1913 och 1941 års kungaaktioner är riktiga, beteckna dessa aktioner som olämpliga. Vi måste sålunda — trots allt med förvåning — utgå från att dylikt handlingssätt från kungens sida (intriger mot den egna regeringen, abdikationshot, meddelanden om statshemligheter till ett utländskt sändebud) enligt den svenska högerns ledande organ är helt i sin ordning. Bekännelsen till det parlamentariska systemet tycks vara framkallad av tillfälliga och taktiska hänsyn.

I övrigt talar Svenska Dagbladet om allt annat än saken.

1) "Tyska ministrar betraktas tydligen av DN som kronvittnen ..." Ja, i en vitsig mening tycks de verkligen ha varit kronvittnen; det är åt dem den svenske monarken givit de djupaste förtroenden. Vad själva saken angår — de diskuterade uppgifterna i Reichenaus och Wieds memoarer — förutsätter vi liksom de forskare, politiker och tidningar (med undantag av Svenska Dagbladet) som berört frågan att ministerrapporterna i sina huvuddrag är riktiga. Naturligtvis kan ministrarna ha skarvat och skrutit en smula; att de skulle diktat hop de väsentliga uppgifterna ter sig otroligt. På denna punkt är Svenska Dagbladet ensam i sin halsstarrighet, utan att med ett ord motivera sitt tvivel.

2) "När konungen förordar transiteringsbeslutet så är detta enligt DN en klandervärd eftergift mot Tyskland. Men när DN godkänner och försvarar åtgärden är detta alldeles i sin ordning." Hur kan man tänka så slappt? Vi har aldrig klandrat kungen för att han var för transitering; vi klandrar honom för att han stödde sin uppfattning med hot om abdikation och för att han avslöjade detta för tyskarna. Svenska Dagbladet måste faktiskt lära sig att det finns skillnad mellan att anse en viss åtgärd lämplig och de medel man tillgriper för att få den igenom. Vi är, exempelvis, för Atlantpakten, men vi är mot att låt oss säga en kung intrigerar med främmande sändebud eller hotar med abdikation för att få igenom Atlantpakten. Tänk efter riktigt energiskt, så klarnar det säkert på den punkten!

3) Nu vill Svenska Dagbladet komma över till en helt annan fråga: monarki eller republik. Vi förstår att tidningen önskar fly från det moras där den nu sitter till de rojalistiska frasernas underbara höjder. Men vi tycker att tidningens nuvarande placering är välförtjänt. Vår åsikt om monarki och republik har gång efter annan klarlagts. Nu gäller det: får, bör en svensk kung handla som 1913 och 1941? Det gäller personligt kungadöme mot parlamentarism.

En valannons från 1950

spökade i Vasaparksdebatten mellan hr Ohlin och hr Erlander. Annonsen är en gammal bekant, den utgör hela den "bevisning" som socialdemokraterna kan prestera för att folkpartiet 1950 skulle ha krävt en kommunal skattesänkning. Vi kan hänvisa till vad Dagens Nyheter skrev i valrörelsen 1952 om ifrågavarande annons — vars existens f. ö. folkpartiledaren själv förde på tal i debatten med statsministern:

Trots att socialdemokraterna letat med ljus och lykta efter "graverande" material, har man inte funnit annat än en valannons att visa upp. Det heter i denna: "Du är högt skattad ... så högt skattad att Du till stat och kommun får avstå en väsentlig del av varje ökning av Dina inkomster. Var finns de maktägandes vilja att lätta skattetrycket?" Det är denna annons som får utgöra beviset för att folkpartiet skulle ha krävt en kommunal skattesänkning! Men det talas ju i annonsen bara om att lätta det samlade skattetrycket, och det kan man göra effektivast genom att sänka statsskatten, som genom progressiviteten drabbar inkomstökningar långt hårdare än kommunalskatten. Annonsens formulering skall pressas bra mycket för att kunna tolkas som ett löfte om att sänka just kommunalskatten. Uttolkaren får i varje fall göra sig blind och döv för folkpartiets framträdande i övrigt under valrörelsen.

Hade hr Mehr haft ordet, skulle han — efter sina trägna forskningar — säkert kunnat intyga att hr Ohlin hade rätt: Det finns ingenting utöver den — det erkännes — tvetydiga formuleringen i denna annons som kan stödja tesen att folkpartiet 1950 lovade en kommunal skattesänkning. Däremot finns det ett överväldigande material i form av partiuttalanden, program, annonser, affischer och tal från 1950 som visar att partiet ville ha en statlig skattesänkning; om en sådan hade man motionerat på våren 1950 i riksdagen. I Stadshuset hade däremot folkpartigruppen sedan 1946 icke haft något eget yrkande om sänkt skatt. Vad den kommunala skattehöjningen beträffar så framtvingades denna dels av att statsmakterna höjde ortsavdraget under perioden, dels av att hr Sköld släppte inflationen loss på ett sätt som icke kunde ha förutsetts 1950.

Hur ofrånkomlig en skattehöjning på grund av ortsavdragsreformen och inflationen i själva verket var framgår av att även socialdemokraternas skatteförslag under de gångna fyra åren inneburit en långt högre skatt än före 1950 års val. Då var skatten 7:35. Efter valet föreslog socialdemokraterna 7:65, hösten 1951 begärde de 9:50, hösten 1952 10:00 och hösten 1953 9:85. Hr Bergvalls skattesats var vid dessa tillfällen respektive 8:00, 10:50, 10:50 och 10:10. Med 35 öre, 1 krona, 50 öre och 25 öre har socialdemokratin de olika åren underbjudit den av dem hårt kritiserade skatten. Mer har inte skilt, mer har de inte att bygga en sällsynt ogenerad propaganda på.

PRESSGRANNAR

En central roll i debatten i Vasaparken spelade rättsfrågorna, det tycks alla vara överens om. Waldemar Svenssons uttalande om hur den svenska förvaltningen håller på att infekteras av totalitär smitta blir tydligen denna valrörelses mest citerade och debatterade sats. Expressen (fp) — där uttalandet publicerades för en månad sedan — yttrar:

Ett värdefullt resultat av mötet i Vasaparken var att det inte längre kan påstås att hr Ohlin tagit en mindre klar ställning än Waldemar Svensson mot alla tendenser till maktmissbruk i totalitär anda. De bägge står, med naturliga variationer i sitt gängse uttryckssätt, på samma linje. Och bakom dem står utan ringaste tvekan hela socialliberalismen samlad. Den är besluten att så långt väljarna ger den resurser sätta in sina krafter på att värna den enskilde medborgarens rätt — utan att som högern blint försvara överheten bara därför att denna är överhet eller att som socialdemokratin vilja stämpla varje kritik mot en tjänsteman eller en myndighet som en förolämpning mot hela statstjänstemannakåren eller en dom över hela den svenska administrationen.

I själva verket ligger det tvärtom givetvis i högsta grad i tjänstemännens och administrationens intresse att enskilda missbruk och övergrepp där sådana uppträder verkligen blir beivrade. Ju mindre rättelser som behöver ske, desto tydligare kommer den kontrollerade tillförlitligheten att markeras.

Naturligtvis har Morgon-Tidningen (s) ett "dåligt intryck" av detta inslag i valdebatten liksom av åtskilligt annat:

Till det avgjort dåliga intrycket hörde att hr Ohlin, hårt trängd och under skärande falskt försök att skrika upp sig till indignation, vägrade att ta avstånd från Ljungskiles förlöpning. Han kunde inte undgå att höra protesterna ... Erlander slogs på offensiven genomgående med gott humör, först i en gemytlig och sarkastisk ton, och under debattens lopp med mera kraft och hårdare sting i replikerna.

Under rubriken "Ohlin blev svarslös" skriver Aftontidningen (s):

Hr Erlander kunde konstatera det faktiska förhållandet, att den enskildes rätt gent emot myndigheterna är minst lika väl tillgodosedd här i landet som i något annat land, men erkände gärna att allt inte är fullkomligt och hänvisade till att en kommitté med högermannen Herlitz i spetsen sedan 1949 granskar problemet. Han deklarerade utan omsvep, att regeringen är villig att diskutera varje väg till ytterligare tryggande av denna rätt.

Det är just detta som regeringen med anslutning från regeringspartierna har vägrat — bland dem som blev avvisade stod professor Herlitz, motionär i ämnet! Bondeförbundsledaren Hedlunds uttalanden vid fredagens radiointervjuer måste tydas som ett försiktigt avståndstagande från den negativa linjen.

I Göteborg har förre finansminister Wigforss bestämt vänt sig mot den, enligt hans åsikt, bakvända tanken att en allmän skattesänkning är på sin plats. Handelstidningen (fp) inpassar:

Det är oppositionspartierna som fört fram detta olämpliga krav. Men hur är det, har inte den nuvarande finansministern i ett ögonblick av svaghet också börjat tala för det? Kanske tycker hans företrädare som det socialdemokratiska ungdomsförbundet, vilket i sin tidskrift Frihet ondgör sig över denna tävlan att sänka skatterna; det är inte nödvändigt att ange årtal för kommande lättnader, får man veta.

Hr Wigforss gillar ingalunda "en generell och lika skattesänkning för alla". Vad han menar med det lilla ordet "lika" är inte så lätt att förstå. En sänkning av den statliga inkomstskattens uttagningsprocent med 10 procent?

Det förstås av sig självt att en sådan lättnad blir större, i kronor räknat, för de högre inkomsterna än för de lägre. Men är detta något så betänkligt? Det är ju bara en konsekvens av de gällande skatteskalorna, som socialdemokrater varit med om att utarbeta och en socialdemokratisk finansminister framlagt för riksdagen. Nu kan man som bekant inte bara sänka utan även höja uttagningsprocenten. Då blir, fortfarande i kronor räknat, höjningen givetvis större ju högre inkomsten är.

Vissa små inkomsttagare har för närvarande särskilda krav på statskassan, därom tycks hr Sköld och folkpartiet vara eniga. Det sammanhänger med inflationens verkningar och ett på denna punkt mindre lyckligt utfall av 1952 års reform. Men hr Wigforss måste rimligen mena något annat än detta, när han med en sådan frenesi vänder sig mot en allmän skattesänkning, dvs. en som ger lättnader åt alla grupper.

Man kommer inte ifrån att skatterna alltjämt trots ständigt stigande statsinkomster ligger över vad som endast för några år sedan allmänt ansågs rimligt:

Hr Sköld medger att efterkrigstiden i realiteten medfört en ökning av skattetrycket.., Hr Wigforss' skattepolitiska ideal är och förblir ett annat. Det är att låta en allt större del av nationalinkomsten passera genom statskassan. Men rösten kommer ur det förgångna. Det står lika klart 1954 som 1952 att de höga skatternas politik icke har något stöd i folkstämningen.

Men den har stöd hos den härskande majoriteten, och det är den inställningen som måste brytas genom att opinionen mobiliseras.

Om något är otillfredsställande vid våra akademiska läroanstalter med deras statsdirigerade ekonomi, så är det när de har alltför liten rörelsefrihet att kalla till sig förtjänta krafter. Handelstidningen (fp) gör detta allmänna uttalande och fortsätter:

Universitetskanslerns yrkande i fallet Ofstad går stick i stäv mot den rådande tendensen i det nordiska samarbetet. På de nordiska justitieministrarnas möte i Stockholm 1953 beslöts att varje land skulle söka undanröja hindren för likställighet beträffande rätten att inneha statstjänst. Det hette särskilt att grundlagsmässiga hinder borde uppmjukas. Veterligen överväger också det svenska justitiedepartementet att föreslå en ändring av regeringsformens § 28 i detta syfte. Det gäller här statstjänst överhuvud taget, men tendensen är fullständigt klar och även glädjande. Låt nationalismen förbli ohörd.

Hjälp åt... (Forts. från sid. 1)

"Gärna en ny kalkyl — men inte en lägre"

Radiotjänsts Wilhem Röhl ger statsrådet Hedlund några instruktioner i sista stund innan knivkastningen börjar. Till höger Axel Andersson (fp) och Gösta Netzén (s).

se med socialdemokraten om att problemet att motverka bortflyttningen från landsbygden måste tas om hand av det allmänna.

Så kom undantaget som bekräftade regeln, den med stor omtanke valda fråga där en tydlig nyans mellan koalitionsbrödernas uppfattning fick komma till synes. Hr Netzén betecknade den så kallade automatiken i jordbrukskalkylen enligt vilken bönderna får tillgodoräkna sig lantarbetarnas löneförbättringar som otillfredsställande och fiskade efter ett bondeförbundsinstämmande även där, men hr Hedlund gjorde ingen eftergift i sak. "Vi kan resonera om förslag som ger bönderna samma resultat" blev hans bud.

Faktiskt fick kommunisten, redaktör Holmberg, bondeförbundsledaren att skvallra om ett litet politiskt trick. Kommunisterna är ju speciellt inskjutna på Norrland och jordbruk den här valrörelsen, och nu ville hr Holmberg få besked huruvida det skall bli storbondepolitik även beträffande skördeskadorna eller om regeringen tänker hålla Norrlands småbrukare skadeslösa. Regeringen har, svarade statsrådet, inte kunnat ta ställning, ty uppgifterna från myndigheterna har inte kommit in än.

Men han inte bara hyste goda förhoppningar i ämnet utan lät också undfalla sig att dessa förhoppningar skall ta form i partiledardebatten i radio den 18 september.

En annan politisk notis som kommunisten plockade ur inrikesministern var att ecklesiastikministern är positivt inställd till att som embryo till det omdebatterade Norrlandsuniversitetet förlägga viss läkar- och tandläkarutbildning till norrländsk ort med uttalad förhoppning att de så utbildade skall stanna kvar och utöva sin gärning i samma landsända.

Hedlund kan tänka sig slopa kvarlåtenskapsskatten

Högerns talesman, riksdagsman Erik Nilsson, använde kvarlåtenskapsskatten som första tillhygge. Hr Hedlund vred sig ur greppet med förklaringen att hans parti var intresserat för en utredning som dels skulle belysa skattens praktiska verkningar, dels spana efter någon inkomstkälla att fylla hålet efter en eventuellt avskaffad kvarlåtenskapsskatt. Att han själv inte röstat för utredningskravet i våras förklarade han med att enligt praxis brukar statsråd inte rösta om framställningar till regeringen. Hr Nilsson ville också påtala bondeförbundets enligt hans mening svala intresse för "Landsbygdens stora frågor" men hr Hedlund översatte spörsmålet till bekymret angående landsbygdens avfolkning och där fick han som redan nämnts socialdemokratiskt understöd. Värre blev det när högertalaren överklagade ett påstående i bondeförbundstidskriften "Svensk politik" att högerns motion om mjölk med högre fetthalt skulle inneburit en ny statssubvention. Hr Hedlund vidgick att han av hr Hjalmarson fått veta att högern inte menat så som tidskriften tolkat saken.

Lika villig att ta tillbaka var han dock inte när folkpartisten, redaktör Andersson, ställde honom till svars för en bondeförbundsbroschyr som påstått att folkpartiet ville vägra lantbrukarna förhandlingsrätt.

Här försökte hr Hedlund med obesvärad istadighet göra gällande att ett utredningsförslag om sänkta spannmålspriser vore att beröva bönderna något som de inkasserat vid förhandlingsbordet och följaktligen liktydigt med att ta ifrån dem förhandlingsrätten. Upprepade förklaringar att folkpartiförslaget uttryckligen tog sikte på förhandling föranledde endast hr Hedlund att reagera som när man slår vatten på jordbrukets ordspråksmässiga fågel.

De högre får granska de lägre ...

Smidigare klarade statsrådet ett par andra stötar från samme angripare. Hr Andersson försökte sig på en sokratisk fråga huruvida det var nedsättande för de lägre instansernas skattemyndigheter att få sina domslut ändrade av de högre.

När spörsmålet självfallet besvarats nekande kom han med parallellen rörande andra myndigheter än de fiskala, men hr Hedlund hade för en gångs skull sin juridik till hands. — Vi har regeringsrätten, erinrade han, och det är inget som hindrar att den byggs ut och moderniseras. Så länge det är högre instanser som granskar beslut i lägre finns ingenting att erinra mot att förvaltningsåtgärder tas upp till prövning.

Även ett försök av redaktör Andersson att beslå inrikesministern med tvetalan i bilskattefrågan drog han sig vigt undan. Bondeförbundet var, sade han, motståndare mot en bilskatt som skulle användas för finansiella ändamål inom stabiliseringspolitiken, men hade däremot ingenting att invända mot den senaste bilskattehöjningen som var bilvänlig därför att den var vägvänlig.

Sin slutparoll utformade hr Hedlund till ett lovtal över regeringskoalitionen. Han bad bönderna bedöma den efter den pekuniära avkastning jordbrukspolitiken lämnar. På samma gång hävdade han att koalitionen enligt sitt program verkar å ena sidan som en automatisk garanti mot socialisering och å den andra förverkligar koalitionspartiernas gemensamma frontställning mot "låt-gå-liberalism".

Lgr

Jäktfri Hedlund fick gott betyg

— En gentlemannamässig diskussion, tyckte bondepartiledaren om den femte och sista politiska intervjutimmen i radio. Hr Hedlunds demokratiska utfrågare gav honom efteråt vitsordet att han skött sig bra, varit öppenhjärtig och inte dragit sig för att erkänna felaktigheter i bondeförbundets valskrifter. Själv hade statsrådet Hedlund väntat sig en svårare pärs.

— Det blir väl en hård fight i dag misstänker jag, anförtrodde han mikrofonen vid det sedvanliga röstprovet innan röda lampan gav klarsignal. Bondeförbundet är ju hårt ansatt i år, ni är väl förberedda! Jo nog var man redo alltid, men det var en del spännande minuter innan spelet skulle börja. Alla satt i god tid församlade utom huvudpersonen själv. Det låg en mycket intensiv väntan i luften, medan visaren drog sig allt närmare åtta. Men med exakt fem minuter till godo gjorde partiledaren en effektfull entré, konstaterade helt lugnt att arbetsstyrkan nu blivit fulltalig, slog sig ner på sin plats, lyckliggjorde programledaren, redaktör Röhl, med att han denna gång inte glömt glasögonen hemma och utstod fryntligt leende en koncentrerad salva från fotografer som hade börjat misströsta. Men hjälpredan för kvällen, bondesenatorn Lars Eliasson, såg just aldrig orolig ut. Han vet att hans herre och mästare är kemiskt fri från jäkt.

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1

Telefon 22 40 00
för rikssamtal: 22 40 20

Telegramadress: Dagsnyheter
Postgiro- 1616 (för annonser)
nummer 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten
(Träffas säkrast kl. 12.30—14.30)

Politisk huvudredaktör: Leif Kihlberg

Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Hedman

Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Heilborn

PRENUMERATIONSPRISER
A — Stockholmsupplagan

		Stor-Sthlms tidningsområde	övriga landet
Månad	kr.	6:50	6:—
Kvartal	kr.	19:—	17:50
Halvår	kr.	37:50	34:50

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1954 tillhandahålles på begäran.

Från starten nr 30096

Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1954.

Lärda småstycken

LUNDABIBLIOTEKARIEN **Bror Olsson** är en lika lärd som flitig man. Med jämna mellanrum delar han med sig av sina rön och erfarenheter från böckernas värld. I dagarna föreligger en ny samling uppsatser av hans hand, vackert illustrerad (*Postillor och plagiat*, Allhem, 15:50). Delvis rör det sig väl om bagateller, men det är älskvärda och ibland lärorika stycken som i flera fall skänker oanade inblickar i det gamla svenska kultursamhället.

Olsson skriver helst om präster och skrifter som lockat honom till bibliofila detektivbragder. Han kastar nytt ljus över Olaus Fernander, den förut okände författaren till den skakande nykterhetsskriften "Alle drinckares ynckelige skådeplats", vilken utkom redan 1695, mången till varnagel. Han har några intressanta notiser att meddela om hur det gick till när väckelsepredikanten Lars Linderots lika skakande "Postilla" omsider gavs ut av trycket — och Linderots berömda skildring av den yttersta dagen återges, den är ett mästerstycke av dyster konkretion ("Man frågar efter Tölö socken, och hon är icke mera till"). En annan studie behandlar ett antikt gravepigram på vandring genom seklerna — denna lärdom i små doser ger stor förnöjelse. Fängslande är några sidor om Thorild. Olsson bygger här på en tysk forskare, Zunker, som genom lyckliga fynd kunnat ge en delvis ny bild av den svenske revolutionärens sista år som bibliotekarie i Greifswald. Thorild, visar det sig, hade tagit skeden i vacker hand. Han blev god borgare, lät viga sig inför präst med den kvinna som följt honom i förskingringen, deltog i både gudstjänster och nattvarder och uttryckte på latin universitetets underdåniga fägnad vid Gustav IV Adolfs kröning. Bibliotekariens yrke hör, som Olsson mycket riktigt anmärker, till de rogivande.

STEN LINDROTH

Charlie Petersons otroliga upplevelser

skildrade av
Erik Berg
förf. av De sista jägarna m. fl.

JAG FANN ÄVENTYRET

Charlie Peterson, söderpojken som rymde hemifrån, berättar här om de fantastiska äventyr han upplevde vid krokodilmete och kängurujakt, som guldsökare i Klondyke, i strid med vildar i den australiska bushen och mycket annat.

Boken är ett enda strålande äventyr och berättelsen har det upplevdas äkta tonfall.

Rikt illustr. 12:50, inb. 17:—

NATUR och KULTUR

Socialism, intelligens och rättskänsla

En uppseendeväckande anatomi över socialismen utgör Johan Hanssons artikel med ovanstående rubrik i septembernumret av SAMTID och FRAMTID. Bland andra intressanta bidrag märks prof. Wilhelm Röpkes "Handeln med det röda imperiet" och fil. dr Hanna Rydhs "Det gåtfulla Japan". Köp eller prenumerera.

SAMTID och FRAMTID
Torsgatan 31, Stockholm Va

Av författarinnan till
SOLEN ÄR MITT ÖDE

Anna

— en stor kärleksroman

av

Marguerite Steen

— hennes bästa!

16:50, inb. 21:—

En bok från NATUR och KULTUR är en god bok

Hans nya självbiografiska roman

15:50, inb. 20:—

IVAR LO-JOHANSSON

STOCKHOLMAREN

I dag i bokhandeln

BONNIERS

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.